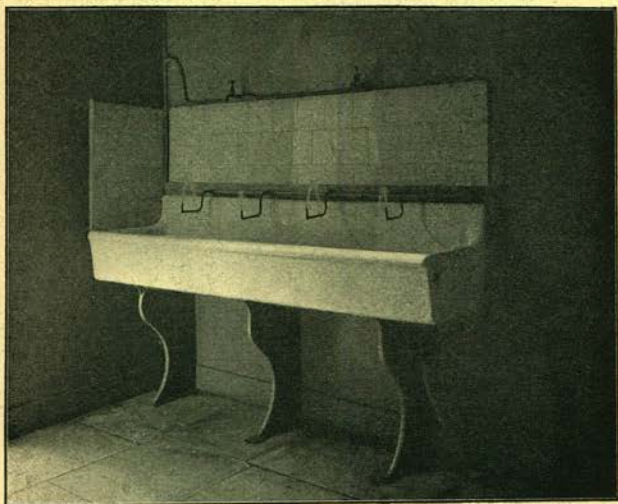

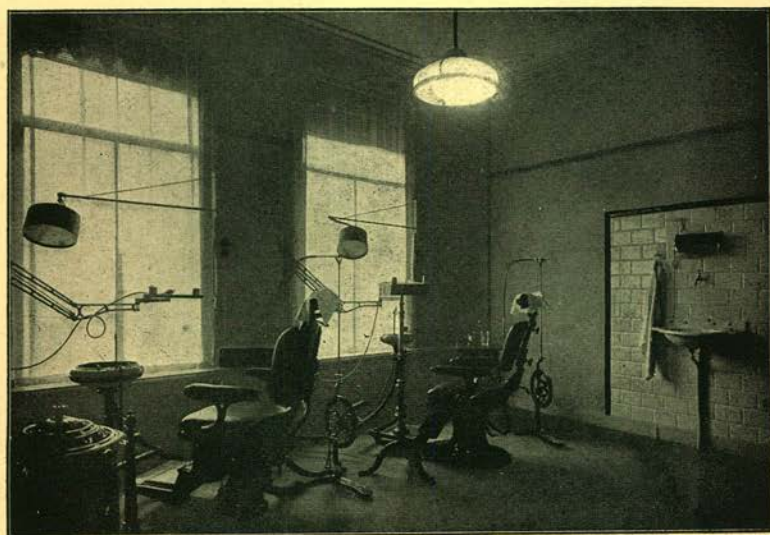
WACHTKAMER

POLIKLINIEK. (BENEDEN).

SPOEL-INRICHTING.

WERKKAMER. (BOVEN).

OORSPRONKELIJKE BIJDRAGEN.

DE NIEUWE KLINIEK VAN DE ROTTERDAMSCHESCHE TANDHEELKUNDIGE VEREENIGING.

De R. T. V. heeft 8 Januari haar nieuwe kliniek in de Aert van Nesstraat 119 geopend.

Collega Themann, voorzitter der R. T. V. hield te dier gelegenheid eene openingsrede, waarvan wij het verslag uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant overnemen.

»De opening van de nieuwe kliniek is, zoo zeide hij, een welkome aanleiding, in het openbaar het een en ander mee te deelen, dat verband houdt met het doel en de werkwijze der Rotterd. Tandheelkundige Vereeniging. Bij de keuze van de genoodigden heeft de bedoeling voorgezeten, hen te bereiken, die, zij het ook niet onmiddellijk, dan toch belang hebben te stellen in datgene, wat ik korthedshalve noemen zal, de verstrekking van tandheelkunst aan het volk.

Het nut van de zaak, waar wij thans te Rotterdam 16 jaar voor geijverd hebben, wordt nog niet algemeen ingezien. Toch geldt het hier iets van belang. Het gaat om de zorg voor een stuk volksgezondheid. Dit stuk wordt, kras gezegd, door de gemeentelijke overheid totaal verwaarloosd.

De verwoestingen door tandcaries of tandwolf aangericht, zijn zóó uitgebreid, dat tot beperking en herstel alleen de gemeenschap met goed gevolg kan optreden. Zonder overdrijving en met uitsluiting van de praxis aurea kan gezegd worden, dat, om hier bij Rotterdam te blijven, dagelijks circa 250 tanden en kiezen slachtoffers worden van de tang.

Dat is per week 1500, per jaar ongeveer 75,000 stuks. Van moeder natuur zijn deze 75,000 exemplaren niet ontvangen om ze den eigenaars te ontrukken. Het trekken van tanden en kiezen heeft dan ook evenveel overeenkomst met tandheelkunst als een abbattoir gelijk op een ziekenhuis. Toch vertegenwoordigt deze misstand slechts een deel van het kwaad. Jarenlang kunnen de patiënten rondloopen met een aantal carieuze, dus door ziekte aangetaste tanden en kiezen. De rottende producten komen niet alleen voor een moment in aanraking, maar worden krachtig vermengd met alle voedsel. En nu behoeft men geen vakkundige te zijn om te besluiten, dat op dergelijke wijze het menschelijk lichaam onberekenbaar nadeel berokkend moet worden.

Wij leven in een tijd, waarin voor lichaamshygiene veel gedaan wordt. Sportinstellingen tot staling der spieren worden door particulier en overheid toegejuicht en gesteund. Maar de chronische vergiftiging, waaraan diezelfde spieren op indirecte wijze blootstaan door eindproducten en bacteriën van zieke tanden, wordt niet onderkend. Ik zou u een somber beeld kunnen geven van de nadeelige gevolgen, ziekten, besmetting, waarvan bewezen is, dat tandziekten de oorzaak zijn of kunnen zijn. Maar ik heb niet in opdracht, u een pathologisch beeld voor oogen te stellen. Mijn taak is te wijzen op hetgeen de R. T. V. verricht heeft om verbetering aan te brengen.

Hier te Rotterdam dan heeft de vereeniging 16 jaar geleden onder leiding van den nog niet vergeten college Carl Witthaus den strijd aangeboden. Wij meenden niet langer te mogen wachten met stelling te nemen. De volksmond zou thans zeggen: mochten wij zwijgen? Zeker, in den grond is het een overheidsaangelegenheid, maar wij konden niet verwachten, dat zonder voorlichting en terechtwijzing, deze overheid zich een juister blik op den toestand en een juister blik op de aan te wenden middelen zou verschaffen. Wij tandartsen zijn niet uitsluitend gemüthsmenschen. Wij traden niet op om een enkelen kiespijnlijder voor een koopje

te helpen; wij beseften, dat het hier gold, een groot volksbelang naar voren te brengen, waarvan, goed doorgedacht, men zelfs kan zeggen, dat aan dit belang de weerkracht van een volk gekoppeld is. Ons individueel instinct doet ons zorgen voor ons gezin, maar ons sociaal gevoel, waarvan wij niet verstoken zijn, verplicht ons aan den anderen kant den gemeenschapsmensch te toonen.

In de samenleving is ons vakkundigen van natuur de taak opgelegd, als zoodanig van voorlichting te dienen. Is eenmaal door ons werk, door onze propaganda de vrucht rijp, dan zal het oogenblik komen, waarop de overheid onze vrijwillig aanvaarde bemoeienis overneemt om ze in harmonie te brengen met haar overige verplichtingen. De eenzijdigheid, welke men ons zou kunnen verwijten vervalt dan vanzelf.

Na oprichting van onze vereeniging werd onmiddellijk besloten tot de stichting van haar kliniek. Met deze kliniek werd uitsluitend beoogd, een doeltreffende propaganda te maken voor mond- en tandhygiëne onder het volk. Zij leek ons dàárom het geschiktste middel, omdat zij gelijktijdig daadwerkelijke hulp bood en de gelegenheid openstelde de gewerkte verwachtingen in praktijk te brengen.

Wij trachten een groot aantal van de 75000 jaarlijks aan de tang geofferde tanden en kiezen te behouden. De oprichting van en het werk op de kliniek werd door de Rotterdamsche tandheelkundige vereeniging uit eigen zak bekostigd. Dankbaar mogen we echter getuigen, dat voor een klein gedeelte onze lasten eenigszins verlicht werden door een aantal donateurs, die wij voor hun bijdragen bedankten toen bleek, dat de kliniek amper van haar inkomsten kon rondkomen. Dit moet toch wel getuigen voor onze eigen belangstelling en gevoel voor de zaak.

Onze bemoeiingen strekten zich, toen de kliniek eenmaal liep, verder uit. Wij gaven eenige brochures uit. Daarin en daarmee werden gezonde begrippen omtrent mond- en tandverzorging geuit en op ruime schaal verspreid. Toch

werd ingezien, dat, wilde men het tandbederf bij den wortel aanpakken, van bredere basis moest worden uitgegaan.

Wij merkten op, dat hier te Rotterdam ruw geschat een 170.000 fondspatiënten waren. Deze waren geheel verstoken van conservatieve (behoudende) tandheelkunst. Nu werden er pogingen aangewend, de fondsdirecties te bewegen de conservatieve tandbehandeling in hun systeem op te nemen. Aan de invoering van die hulpverschaffing zijn inderdaad bijzondere bezwaren verbonden; dat ontkennen wij niet. Kortelings heeft nu de conservatieve of behoudende tandheelkunde werkelijk haar intrede in de ziekenfondsen gedaan. Evenwel volgens een regeling, die onzes inziens onvoldoende en onbevredigend is. Toen de doctoren en apothekers een uniforme regeling met de ziekenfondsdirecties getroffen hadden, bleek de tandheelkunde een nieuw middel om elkaar een vlieg af te vangen. En er werd niet nage laten van dit middel gebruik te maken; men meende het beste te slagen door de kliniek buiten de regeling te houden. Een voornaam motief voor deze opvatting was ook, dat het fondspubliek er de voorkeur aan gaf, zich in de privaat praktijk, zij het dan op fondssprekuren, te doen behandelen. De waarheid hiervan kan niet ontkend worden. Doch het feit, dat het fondspubliek, in het algemeen gesproken, last heeft van zijn fatsoen, is mede oorzaak, dat het langer van een deugdelijke behandeling verstoken blijft dan strikt noodzakelijk is. Want de wijze, waarop thans de regeling getroffen werd, kan noch in het belang der tandheekundigen, noch in dat der fondsleden geacht worden.

Het fondspubliek verkiest vaak het vette stoeltrijp van de een of andere obscure wachtkamer boven de eerlijke houten bank van het wachtvertrek eener kliniek. Het ligt op den weg der R. T. V. hierin verbetering te verkrijgen, wat o. a. geschieden kan door een voortdurende progaganda voor mond- en tandverzorging en door het geregelde en humane en onbaatzuchtige werk op de kliniek. Op deze wijze zal het ook allengs meer en meer gelukken, een legio

slachtoffers te houden uit handen van een menigte onbevoegde beoefenaren der tandheelkunst. Deze toch weten door misleidende advertenties, door schoon klinkende namen of titels en het gebruiken van de woorden kliniek en inrichting velen tot zich te trekken. Door schade wijs geworden komen deze tenslotte terecht daar, waar de R. T. V. hen wenscht. Geen wet en geen straf kan de overtreders afhouden van hun misdrijf. De rationeele weg door de R. T. V. aangegeven om tot beperking van dit diep ingevreten kwaad met zijn betreurenswaardige gevolgen te komen, is dan ook de gelegenheid in stand houden en uitbreiden, waar betrouwbare hulp te verkrijgen is; met andere woorden: de onbevoegde hulp overbodig maken.

De kliniek zou door al het goeds, dat ik van haar vertelde den schijn op zich kunnen laden, dat zij het geneesmiddel voor alle kwalen is. Dat laatste is geenszins het geval. Want de kliniek werkt zonder systeem. Zij behandelt alleen die gevallen, die zich aanmelden. Zij treedt meestal eerst op als de gevolgen van de tandziekten reeds onherstelbare verwoestingen hebben aangericht.

Voor een doeltreffenden, dat is prophylactischen maatregel, die systematisch werkt, komt uitsluitend de schooltandkliniek in aanmerking. Waar zal men anders beginnen dan bij het begin. Nu zal ik over het instituut van schooltandkliniek niet uitwijden. Het wordt hier alleen aangehaald om te wijzen op de groote gekleurde schoolplaat door de R. T. V. ontworpen en uitgegeven. Zelfs in vele plaatsen buiten Rotterdam werd onze schoolplaat geapprecieerd en gebruikt. Een vleiend getuigenis voor het inzicht der vereniging, dat mag worden erkend. De schoolplaat zal echter dan pas tot haar recht komen, wanneer de schooltandkliniek er werkelijk zal zijn. Hier te Rotterdam heeft de R. T. V. eenige jaren geleden den raad dezer gemeente verzocht, hem op de hoogte te mogen stellen van de enorme verwoestingen, die de tandcaries in het gebit van het schoolkind maakt. Te dien einde zou dan een onderzoek worden inge-

steld, dat door zijn uitgebreidheid nog al wat kosten mee zou brengen.

De tandartsen zelf behoefden dit onderzoek niet. Het resultaat van statistieken uit bijna alle landen en belangrijke steden was reeds voldoende bekend. Met schier wiskundige zekerheid konden wij het resultaat te dezer stede voorspellen. Maar daar ging het niet om. De belanghebbenden, de gemeentenaren hier, dienden te weten hoe het in dit opzicht gesteld is. De raad meende evenwel het verzoek met een kleine meerderheid te moeten afwijzen, voor een groot deel met het oog op de kosten, welke echter naar onze meening voor het budget van een stad als Rotterdam van geen beteekenis zijn. Wij meenden onze poging nog niet te mogen opgeven. Althans aan de financiële bezwaren wilden wij trachten tegemoet te komen. Werkelijk waren wij in staat, kort daarna een nieuw verzoek in te dienen, waarin vermeld kon worden, dat eenige stadgenooten, belang stellende in deze aangelegenheid, het benodigde bedrag voor het onderzoek hadden toegezegd. De indiening van dit tweede verzoek dateert nu reeds van eenige jaren her; tot heden mochten wij geen antwoord ontvangen. Nu zou, het zij met nadruk gezegd, het aangaan van het verzoek geen aangename bezigheid voor de leden der R. T. V. meegebracht hebben, maar in het belang van de zaak zouden zij zich het omvangrijke en bezwarende werk getroost hebben.

Onder al deze bedrijven ging men dagelijks door, op de kliniek de tandheekunst op zichzelf, door zichzelf en van zichzelf te doen spreken. Het propagandamiddel dus bij uitnemendheid. En gestadig aan breidden de werkzaamheden zich uit. In het eerste jaar werden 407 patiënten behandeld, waarbij gedaan werden: 343 extracties, 147 vullingen en 70 kunststanden; in het jaar 1917 werden 6703 patiënten behandeld en 4602 extracties, 2029 vullingen gedaan en 2383 kunststanden gezet.

De waardeering nam dus toe. Door een samenloop van

omstandigheden en beweegredenen werd ingezien, dat wij met onzen tijd willende meegaan, een grooter en beter ingerichte kliniek tot stand moesten brengen. Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Na een 16-jarig bestaan, waarin ook vele teleurstellingen ons niet bespaard bleven, waar reeds zooveel opoffering van tijd en arbeidskracht van onze leden gevraagd was, daar moest blijken of onze zaak, waarvoor wij strijden nog voldoende enthousiasme kon trekken om de nieuwe onderneming aan te durven. Bedenkt, de kliniekkas is altijd leeg. Ik kan niet zeggen buiten verwachting, maar ik kan wel zeggen, onze verwachting werd niet beschaamd.

Met eigen middelen is onze nieuwe kliniek, ons propagandahuis, in modern hygienisch gewaad gestoken, gereed om geopend te worden. Het nieuwe jaar, dat pas aangevangen is, bracht ons een 4-tal nieuwe leden, zoodat de R. T. V. thans met 18 namen op haar ledenlijst vol vertrouwen de toekomst tegemoet gaat. Wij beseffen, dat de democratische tijd, die komen gaat, een tijd zal zijn waarin ons werk vruchten zal dragen. Ons ideaal is, te zorgen, dat ieder mensch zijn 32 tanden en kiezen verzorge, opdat hij ze behoude. Dat zal een niet gekende besparing geven van ellende, ongemak, verlies aan tijd, aan lichaams capaciteit, tot heil van individu en maatschappelijke samenleving.

Ik heb u thans een blik laten slaan in de geschiedenis van de Rotterdamsche tandheelkundige vereeniging. In de toekomst zullen wij wellicht een beroep moeten doen op de sympathie van hier aanwezigen in hun maatschappelijke kwaliteit. Moge dit dan niet vergeefsch zijn.«

Hierop hield Dr. C. v. d. Hoeven eene lezing over »De mogelijkheid van het invoeren eener goede mond- en tandverzorging voor het volk«. Deze lezing publiceeren we in haar geheel in dit nummer. Ten slotte werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld de nieuwe kliniek te bezichtigen. Helaas konden wij hierbij niet tegenwoordig

zijn, maar de voorzitter der vereeniging is zoo vriendelijk geweest ons haar op een Zaterdagochtend te toonen.

Beter dan eene beschrijving dit zou kunnen, geven zonder twijfel onze foto's het inwendige der inrichting weer. Het ware onbillijk, deze stichting eene maatstaf aan te leggen, welke zou passen voor eene rijks- of gemeente-inrichting. Alles is natuurlijk op een bescheiden voet ingericht, maar toch ook zóó, dat wij gaarne onze bewondering uitspreken voor wat de Rotterdamsche collega's hier uit particuliere middelen hebben tot stand gebracht. Rotterdam is een motorische stad en zonder twijfel is Themann, op zijn gebied, een motorisch man. Op de »productiecijfers« van 1917 komen we nog terug mede, ni verband met de betoogen van den heer Bisseling en zoo mogelijk ook met cijfers van het Tandheelkundig Instituut. Voorloopig vermelden we het volgende, uit het verslag van den secretaris Griffijn:

»De kliniek werd in het jaar 1917 bezocht door 6703 patienten, een aantal, dat zeker wel het bestaansrecht bewijst dezer inrichting.

Op elken werkdag wordt van 8—9 v.m. spreekuur gehouden, waarop korte behandelingen worden verricht, terwijl voor langdurige behandelingen de werkende leden (i. c. collegae Themann, Huisinga, Oidtmann, Mevr. Backer Dirks—Mahn, Backer Dirks, Henry) op meerdere dagen per week avonduren beschikbaar stellen.

Consulten en extracties zijn gratis; voor andere behandelingen wordt een kleine vergoeding betaald.

Het aantal extracties bedroeg 4602, zeer zeker een groot aantal, doch te verwachten is, dat in een stad als Rotterdam, steeds een groot percentage der kliniekpatienten zich uitsluitend voor extracties zal aanmelden. Er werden 1086 vullingen gelegd, waarvan 355 na een wortelkanaalbehandeling; verder werden er 2019 kunststanden geplaatst,

17 narcosen gegeven, 253 maal geïnjecteerd, 56 maal tandsteen verwijderd. ¹⁾

Het technisch werk wordt voor de kliniekpatienten op dezelfde wijze gedaan als in onze particuliere praktijk: de tandarts doet het werk bij de patienten en laat zijn techniker het atelierwerk verrichten.

Het ledental der R. T. V. steeg in het afgelopen jaar tot 18.

Van het Bestuur, bestaande uit de Heeren Themann, Voorzitter, Griffijn, Secretaris en Huisinga, Penningmeester, traden op de jaarvergadering (19 Januari '18) de beide eerstgenoemden af. De Heeren Frank en Backer Dirks werden in hun plaats gekozen.«

Tot zoover de officieele mededeelingen.

Afzonderlijke vermelding verdient nog de spoelinrichting, waarbij geen glazen noodig zijn. Natuurlijk hebben wij ze geprobeerd en getuigen gaarne: het gaat uitstekend. Zou het niet tijd worden, dat het Tandheekkundig Instituut te Utrecht hieraan eens een voorbeeld nam?

Ten slotte: wat Rotterdam hier doet tot bestrijding der onbevoegde uitoefening is ons meer waard dan vele »Centrale commissies« tezamen.

Rotterdam, hulde!

B. R. B.

¹⁾ De cijfers uit het couranten-verslag zijn niet geheel juist.